

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING

OOST EN WEST

Oppericht door Kolonel
G. E. V. L. van Zuylen,
21 Maart 1900.

KANTOREN:

HOOFDBESTUUR HEULSTRAAT 17, DEN HAAG.
INLICHTINGDIENST TELEFOON 4519.

MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN
moeten worden geadresseerd „aan de Redactie-Commissie”, en gezonden
aan de Presidente: HEERENGRACHT 7, DEN HAAG.

„Het Koloniaal belang
is een algemeen
Nederlandsch belang”.

KOLONIAAL

ARBEIDS- EN INFORMATIE-BUREAU „OOST EN WEST”:
TIJDELIJK HEULSTRAAT 17, DEN HAAG, TEL. 4519.

Voor Administratie en Verandering van Woonplaats wende men zich tot
den Administrateur: HEULSTRAAT 17, Tel. 4519.
Voor Advertentiën tot de DRUKKERIJ TEN HAGEN, NOBELSTRAAT 20,
Telefoon intercomm. 2793, beiden DEN HAAG.

INHOUD: W. P. Groeneveld. † — Uit de Oost-Ind. Mail.
— Suriname. — Wat de Inlander zegt. — Wat de
Chinees vertelt. — Van Vreemde Koloniën. — Oost-
en West-Ind. Litt.-Overzocht. — Mededeelingen. —
Naamlijst van nieuw toegetreden leden.

W. P. GROENEVELDT. †

Den 18en dezer overleed te 's-Gravenhage in den ouder-
dom van 74 jaar de heer W. P. Groeneveldt, oud-vice-presi-
dent van den Raad van Ned.-Indië. In de Nieuwe Rotterd.
Courant van Vrijdag 20 Aug. geeft „men” een levensbe-
schrijving van dezen hoog-begaafden man, waarbij de schrij-
ver de wetenschappelijke verdiensten van den overledene in
uitnemende bewoordingen uiteenzet.

Vol lof is de heer G. P. Rouffaer — die ons machtigde
hem als de schrijver van het mooie artikel te noemen —
over Groeneveldt's „Notes on the Malay Archipelago and
Malacca, compiled from Chinese sources” (1876), een werk,
dat diepen invloed heeft op de kennis der oudere geschiede-
nis van onze Oost. Evenzoo over den catalogus der Archaeo-
logische verzameling van het Bat. Genootschap van Kunsten
en Wetenschappen (1887), die tot heden de groote gids bleef
voor die unieke verzameling van Hindoe-Javaansche plastiek.
De zaakkundige, tevens van groote piëteit getuigende, be-
schouwingen van den heer Rouffaer over deze geschriften,
verdienen met volle belangstelling te worden gelezen. De
schrijver besluit:

„Dat men Groeneveldt geen doctor honoris causa heeft
gemaakt in Nederland, en dan natuurlijk vanwege de Leid-
sche literaire faculteit, heeft hem weinig gedeerd. Daar-
voor was hij te wereldwijd; en hij wist ten volle, en had het
volste recht te weten, dat zijne Notes van 1876 voort zullen
blijven leven in lengte van dagen”.

Uit de O. I. Mail.

Een mijnramp te Sawah Loentoe.

Het „Pad. Handelsblad” ontving 8 Juli j.l. bericht van
een mijnramp te Sawah Loentoe. Een kolenlaag is inge-
stort.

Bedolven zijn 8 werklieden, van wie 6 gered zijn. Een
werkmans werd dood te voorschijn gebracht, terwijl de
laatste nog bedolven is.

Politiemensen.

Naar aanleiding van de verbijsterende onthullingen
tijdens het proces-Brinkman over de elementen, waaruit
de Indische politie gerecruteerd wordt, heeft, zooals eer-
der werd medegedeeld, de landvoogd een enquête gelast
naar de antecedenten van de verschillende dienaren van
den Heiligen Hermandad.

Dat onderzoek zal nog wel vreemde resultaten opleve-
ren, meent een medewerker van de „B. P.” te Bindjei, die
het volgende schrijft:

Het gebeurt hier b.v. meer dan eens, dat flinke, groote,
door administrateurs ontslagen contract koelies, geloosd
om hun boeaja-eigenschappen, o n m i d d e l l i j k bij de
politie overgaan.

Zoo ontsloeg ik persoonlijk een koelie, die hier ette-
lijke malen gevangenisstraf had gehad, niet alleen wegens
overtredingen der koelieordonnantie, maar wegens diefstal
en vechterij. Dadelijk na zijn ontslag hier ontving ik be-
richt, dat hij bij de politie als rekrut was ingelijfd. Ik
ken den boef en feliciteer het Gouvernement! En uit
mijn naaste omgeving is mij een tweede, gelijk geval be-
kend. Heerlijk hè? Wij hier krijgen het uitschot van Java,
en uit wat wij dan nog meer daarvan uitschiften als te
gemeen, te veel boef, te onhandelbaar, rekruteert het Gou-
vernement zijn politie, om op onze bullen te passen!

Zouthoofddepot pakhuisen.

In Madoera zullen een 10-tal groote zouthoofddepot-
pakhuisen worden opgericht.

In de afdeling Sampang ten behoeve van de zoutlan-
den Dangpadang en Pengarengan 4, waarvan de kosten
bijna f 172000 zullen bedragen.

De overige zes zullen worden gebouwd ten behoeve
van de zoutlanden Sarokka en Kertosada in de afdeling
Soemenep, doch wordt nog een nader onderzoek ingesteld
naar de meest gunstige plaats waar die gebouwen, die
op een vasten bodem moeten staan, zullen verrijzen. Voor
het treffen van voorbereidende maatregelen is een bedrag
van 1 ton beschikbaar gesteld.

Drankmisbruik onder de bevolking.

Herhaaldelijk zijn in den laatsten tijd min of meer on-
rustbarende mededeelingen verspreid, omtrent de beweerd-
de toeneming van het misbruik van sterken drank, terwijl
van regeeringswege een onderzoek daarna is gelast, dat
opgedragen is aan den resident van Banka en Onderhoo-
righeden, den heer A. J. N. Engelenberg.

Naar „De Javabode” vernam, heeft deze belangrijke
zaak de aandacht getrokken van de te Semarang geves-
tigde vereeniging van inlandsche ambtenaren Mangoen-
hardjo, die daaraan eene bespreking gewijd heeft in hare
jongste algemeene vergadering.

De vergadering is tot de zeker niet algemeen verwachte
conclusie gekomen, dat het gebruik van alcohol bij de
hoogere en lagere standen is afgenomen, vooral sedert
het optreden van de S. I.

Het werd dan ook niet noodig geoordeeld om maat-
regelen te nemen tot tegengang van het drankgebruik,
omdat de overtuiging bestond, dat het alcoholgebruik bij
de inlanders binnen afzienbaren tijd zal verdwijnen of
tot zeer enge grenzen zal worden terug gebracht.

Voorts werd erkend, dat het opiumgebruik een kanker
is voor de bevolking, die haar moreel, intellectueel en
physiek sterk zal doen achteruitgaan, zoo daartegen geen
maatregelen genomen worden

Een protestvergadering.

Op 7 Juli j.l. is te Semarang geprotesteerd naar aanlei-
ding van den eisch tegen Marco, den Inlandschen journa-
list, wegens persdelict.

„De Javabode”, die er een verslag van geeft, teekent
daarbij aan:

„Dat wij Tjipto en den heer Sneevliet weer op het ver-
gaderings- en protestenpad vinden, verwondert ons niet.
Beider aard verloochent zich niet.

Ook niet van den heer Sneevliet, dien we nog wel ken-
nen uit de misdadige dagen van 1903, toen velen het
slachtoffer werden van zijn en van zijner partijgenooten
agitatie. Wie de geschiedenis van 1903 nagaat, zal daarin
ook den naam van den heer Sneevliet ontmoeten en wij
voelen evenals in 1903 medelijden met de slachtoffers, die
hij wellicht weer in een nieuw avontuur zal meeslepen.

En wat Tjipto aangaat, het is zoo wat zijn metier ge-
worden, de menschen op te zetten.

Hem willen we even in herinnering brengen, wat hij
schreef in een open brief aan zijn landgenooten, waarin
hij zijn standpunt ten opzichte van de I. P. uiteenzette.

Hij schreef o.m.:

„Het is bekend, dat de massa vooral afgaat op stem-
mingen, dat zij weinig zin heeft voor critiek en liefst
zonder enig nader onderzoek alles toejuicht, wat de
„man van het oogenblik” haar gelieft voor te zetten, even
goed als dat zij een die haar — gerechtvaardigd of onge-
rechtvaardigd — wantrouwen heeft opgewekt, zal steeni-
gen, zelfs wanneer deze haar een „blijde boodschap komt
brengen.”

Hierin ligt reeds een kleine vingerwijzing, hoe omzichtig
degene, die de leiding in handen heeft, te werk moet gaan.
Zonder alles te willen afkeuren, wat op een prikkeling der
hartstochten lijkt, meen ik toch te moeten waarschuwen
tegen een voortdurend opwekken van die hartstochten.
Immers, hoezeer zij ook onder den invloed van cultuur
enz. enz. mogen sluimeren, veel is er niet toe noodig, om
ze weer wakker te schudden.

Vandaar de noodzakelijkheid, zoo min mogelijk „kracht-
termen” te gebruiken, al ware het alleen, omdat de wijze,
waarop de massa hierop reageert, nooit met absolute
zekerheid is te voorzien. Bovendien mag nimmer uit het
oog worden verloren, dat die „krachttermen” voor onzen
geest vrij wel dezelfde rol vervullen als de genotmiddelen
voor ons physiek, ze wekken bij matig gebruik op, doch
vertoon een giftige bijwerking bij onmatigheid.

En daarbij komt nog, dat langzaam doch zeker een ver-
stomping komt voor deze middelen. Op den duur richt
de dagelijks terugkeerende dosis niets meer uit, en is men
genoodzaakt haar te verhoogen, wil men nog effect van de
toediening zien, zoo zou men dan ongemerkt tot zoo'n
hooge gift kunnen komen, dat de grenzen, daarvoor ge-
steld, onwillekeurig worden overschreden.”

Laat de heer Tjipto nu oppassen, dat hij die grenzen
nu niet weer overschrijft. En ook de heer Sneevliet mag
niet vergeten, dat een misdadige agitatie als van 1903
zeker in onze koloniën niet geduld kan worden, in het
belang van de bevolking zelf.

En laat onze Regeering niet te slap zijn.”

PERSONALIA.

Een Sultan overleden.

Sultan Mohamad Hoesin Sjah, bestuurder van Asahan, is
blijkens telegrafisch bericht aan het „Bat. Hbld.” 8 Juli j.l.
overleden. Zijn vermoedelijke opvolger is zijn minderjarige
zoon, zoodat Toengkoe Bandahara de leiding behoudt.

J. M. Kerkhoff. †

In de „Preangerb.” lezen wij o.m.:
„Met het overlijden van den heer J. M. Kerkhoff, is weer
een man uit het leven gescheiden, die belangstelling had
voor de algemeene zaak.

De dood kwam vrij plotseling. Wel was hij geruimen tijd
geleden reeds lijdend, maar na een verblijf te Tjimahi onder
medische behandeling, keerde hij gesterkt te Bandoeng terug.
Kort daarop trad echter de dood in door hartverlamming.

De heer Kerkhoff heeft in Indië veel gewerkt. Als kapitein
te Fort de Kock vroeg hij ontslag uit het leger om admi-
nistrateur te worden van een mijnbouwmaatschappij op Su-
matra. Door bijzondere omstandigheden werd het werk dier
maatschappij gestaakt, waarna de heer Kerkhoff weer in
het leger trad en benoemd werd tot directeur der militaire
gevangenis te Tjimahi. Ongeveer negen jaren lang heeft hij
daar als hooftchef moeilijk en dikwijls ondankbaar werk
verricht. Hij verkreeg den rang van majoor-titulair en werd
geridderd met de Oranje-Nassau Orde. Daarna kwam hij te
Bandoeng, als administrateur en vertegenwoordiger der di-
rectie van Hôtel Homann.

Spoedig trad hij in het raadscollege. Voorts kreeg hij zit-
ting in verschillende comités. Hij was voorzitter van het
bestuur der Bandoengsche Padvindere-organisatie. We her-
inneren ons voorts zijn organiserenden arbeid bij de op-
richting van den Ordebond in Augustus van het vorig jaar.”

Begrafenis-Ockerse.

Op 7 Juli j.l. vond onder veel deelneming van vrienden
en kennissen de begrafenis plaats van wijlen den heer C.
F. R. Ockerse.

Als bijzonderheid zij vermeld, dat mandoers van het land
Struyswijk, waarvan de overledene administrateur was, een
krans hadden gezonden.

Uit de Planters-wereld.

Met de „Juliana” vertrok de heer A. King, de nestor der
Preanger-theeplanters, met zijn familie naar Nederland.

Hoff. van H. M. de Koningin.

O. C. L. VOSVELD,

Opticiën - Instrumentmaker.

Korte Poten 42 - Tel. 3957 - Den Haag.

Hoff. van H. M. de Kon.-Moeder

Zeven en dertig jaren was hij hier in de cultuur werkzaam, zoo schrijft „De Javabode“.

Aanvangende als opzichter op een koffieonderneming in het Bantamsche, leidde zijn verdere carrière hem spoedig naar de theecultuur in de Preanger. Bij deze cultuur reeds werkzaam, toen er van machinale theebereiding nog weinig sprake was, doorliep hij een uitstekende school; hij stond dan ook als praktisch theefabrikant hoog aangeschreven.

Verscheidene jaren trad hij zeer verdienstelijk op als bestuurslid van de Soekaboemische Landbouw Vereeniging en bleef hij behalve administrateur van de theeonderneming Goenoeng Tjempaka, commissaris van eenige zeer belangrijke Cultuur Maatschappijen.

De heer King, bekend als een man uit één stuk, heeft in de eenzaamheid der Preangerbergen zijn opgewekt, waarheidslievend en openhartig karakter ongeschonden weten te bewaren. Dergelijke menschen zijn hier zeldzaam. Zoo besluit bovengenoemd blad.

Ten afscheid.

Bij het vertrek der familie Borggreve schrijft de „Preangerbode“:

„Een der leerlingen, die geslaagd was voor het eindexamen der opleidingsschool voor inlandsche ambtenaren (alle kandidaten zijn geslaagd), kwam ons verzoeken, den scheidsdiner directeur en diens echtgenoot openlijk hun dank en erkentelijkheid over te brengen.

Dat de leerlingen aan de familie Borggreve veel verschuldigd zijn, is geen ijdele klank. Zeer veel moeite en zorgen heeft het echtpaar zich gegeven om de jongelui te leiden en op te voeden.

Velen herdenken met innige dankbaarheid de trouwe verpleging door mevr. Borggreve bij ziekte.

Dat alles is reeds tot uitdrukking gekomen bij het promotie-feest verleden week. De leerlingen boden met eenige gevoelige woorden de familie Borggreve een zilveren inkt-koker en zilveren couverts aan.

De directeur van onderwijs, dr. Moresco, huldigde het echtpaar als „hoofd van het gezin“.

Het onderwijzend personeel heeft de familie Borggreve een afscheidsdiner aangeboden.

Bij allen was er één wensch: tot weerziens over een jaar“.

Installatie.

Op 10 Juli j.l. heeft te Garoet de plechtige installatie plaats gehad van den nieuwen regent, Raden Toemengoeng Rangga Soeria Karta Legawa, gewezen patih van Bandoeng. De resident hield in het Hollandsch een rede tot den nieuwen regent, waarin hij uitvoerig uiteenzette, wat van hem verwacht werd. Hij deed de bijzondere onderscheiding, hem ten deel gevallen, uitkomen; zijn benoeming was een uiting van de nieuwe zienswijze der regeering, volgens welke bij regentsbenoemingen gelet wordt op bekwaamheid en niet op ancienniteit. De resident verwachtte, dat de nieuwbeneemde zijn regentschap tot grooten bloei zou brengen, en wees hem in het bijzonder op de wegkwestie in het Garoetsche, waar het verkeer meerdere regeling vereischt, nu de verbinding naar de Zuid spoediger dan iemand vermoed had, tot stand was gekomen.

Eerelid.

De vereeniging van inlandsche ambtenaren, Mangoenhardjo, die haar zetel heeft te Semarang, heeft in hare jongste algemeene vergadering met algemeene stemmen tot eerelid van de vereeniging benoemd den oud-resident H. E. Steinmetz.

De vergadering was van oordeel, dat de heer Steinmetz veel heeft gedaan in het belang van de vereeniging van de inlandsche ambtenaren en van den kleinen man en dat de verslagen van de door dien heer voorgezeten welvaartscommissie een juist beeld geven van de toestanden op Java op allerlei gebied en dat de daarin vervatte conclusies en gedane voorstellen een richtsnoer zullen zijn bij het behandelen van verschillende onderwerpen.

Persdelict.

Onder groote belangstelling van het Inlandsche publiek werd uitspraak gedaan in het persdelict Mas Marco. Het vonnis luidde 9 maanden gevangenis en betaling van de kosten van het geding, wegens zaaien van haat en minachting tusschen de verschillende bevolkingsgroepen.

Van het secundair hem ten laste gelegde schrijven van noten bij het artikel van Tjipto werd hij vrijgesproken.

Suriname.

In zijn pennestrijd met den heer Siegf. Beck over de houding door de Surinaamsche pers aan te nemen met betrekking tot den wereld-oorlog, schrijft het weekblad „Op den Uitkijk“ van 17 Juli:

„Wij werpen van ons de beschuldiging, alsof wij er op uit zouden zijn tweedracht te zaaien tusschen de bevolking onzer kolonie.

Toen wij van een anti-neutrale houding werden beschuldigd, hebben wij er op gewezen, dat als daarvan gesproken kon worden, dit niet van onze, maar van Duitse zijde was geschied. En als de heer Beck ons nu van splijtzwaam-allures meent te mogen beschuldigen, wenschen wij hem er op te wijzen, dat wij ook daarin dan reeds lang zijn vóórgegaan — van Duitse zijde!

Wij hebben in ons bezit een artikel — al twee jaar bijna geleden geschreven, lang dus voor zelfs over het oprichten van ons blad werd gedacht — een artikel van zoo'n verdeeldheidbrengend vermogen voor onze kolonie, dat wij er nu nog niet aan willen, het tegen den heer Beck uit te spelen.

Het verscheen in een Engelsch tijdschrift, maar de schrijver — een „onzer“ Duitscher — zal toch wel niet zoo'n naïveling zijn om te hebben gemeend, dat hetgeen hij schreef den weg naar Suriname niet zou kunnen vinden.

Tegelijk met dit blad zenden wij dat artikel aan den heer Beck. Indien deze meent, dat wij overdrijven met de bewering, dat een hier nog vertoovend Duitscher een artikel schreef, dat in staat was en misschien nog is om tusschen groote groepen der Surinaamsche bevolking animositeit te wekken, om dus te doen, wat de heer Beck ons nu verwijt, dan valt niets hem gemakkelijker dan door het publiceren van dat artikel ons van overdrijving te doen beschuldigen.

Maar als hij — en wij gelooven, dat hij daartoe wel besluiten zal! — dat artikel niet openbaar maakt, dan trekke hij daarbij tevens de gevolgtrekking, dat het gewenscht is, alvorens naar buiten de les te lezen, in eigen kring rond te zien.”.....

Tot zoover het blad.

Wij trachten op de hoogte te blijven en onze lezers op de hoogte te houden van hetgeen er over de kolonie gepubliceerd wordt. Waar nu het bedoelde artikel aan onze aandacht is ontsnapt en „Op den Uitkijk“ onze journalistieke nieuwsgierigheid heeft opgewekt, verzoeken wij de redactie, hetzij in haar blad, hetzij in een particulier schrijven aan onze redactie, naam en nummer van het bedoelde Engelsche tijdschrift bekend te maken.

* * *

Volgens „De West“ van 20 Juli is er kans dat de Royal Mail den veertiendaagschen dienst tusschen Engeland en West-Indië geheel staakt en wel reeds aan het eind van Augustus. Aanleiding tot dit besluit is, dat de dienst niet meer loont. Onder zekere voorwaarden wat betreft het bedrag der subsidie is de maatschappij bereid een maandelijkschen dienst te blijven onderhouden.

* * *

Onder het hoofd „Een voortreffelijk plan“, schrijft „De West“ van 16 Juli:

„Nu van verschillende kanten erkend is, dat meer dan tot nu toe reclame behoort te worden gemaakt, wil men kapitaal hierheen lokken voor de ontginning van het land, oppert „De Surinamer“ een denkbeeld, dat ons alleszins de overweging waard schijnt.

Zij zag gaarne dat onze kolonie het goede voorbeeld volgde van Engelsche koloniën, die showrooms openen in groote steden om de aandacht te trekken op de voortbrengselen der koloniën. Aan die showrooms zijn informatiebureaux verbonden, waar betrouwbare gegevens omtrent land en volk verschaft worden.

Het denkbeeld van de „Surinamer“ zal wellicht reeds spoedig nader onder de oogen kunnen worden gezien.

Wij hebben vernomen, dat er veel kans bestaat, dat jhr. mr. H. W. v. Asch v. Wijck (die nog steeds lid is van de Nederlandsche Staatscommissie voor de tentoonstelling te San Francisco) in September een bezoek zal brengen aan die tentoonstelling. Hij is telegraphisch ter zake gepolst door den voorzitter der bovengenoemde Staatscommissie, den heer C. J. K. van Aalst, welbekend als voorzitter der Nederl. Handel Maatschappij.

De heer v. Asch v. Wijck moet zich bereid verklaard hebben van die gelegenheid gebruik te maken om een krachtige poging te doen, de aandacht op Suriname te vestigen in de Amerikaanse geldwereld.

Het is wel jammer, dat Suriname slechts door een vrij onbelangrijke inzending „schittert“ op deze tentoonstelling, doch de persoonlijkheid van den heer v. Asch v. Wijck staat ons borg, dat langs anderen weg op doeltreffende wijze reclame zal worden gemaakt, bijvoorbeeld, door lezing, lichtbeelden, de hulp der pers, enz. Natuurlijk zal hij toegerust moeten worden met uitvoerige en betrouwbare gegevens omtrent de mogelijkheden in de kolonie.

In weerwil van den oorlog, is de tentoonstelling te San Francisco een groot succes, zoodat alles er op schijnt te wijzen, dat het nu de tijd is om een krachtige poging te wagen in het belang van de kolonie.

Het is een voortreffelijk plan, op breede grondslagen opgebouwd. En te hopen is het, dat van alle zijden op loyale en royale wijze zal worden medegewerkt om het te verwezenlijken.”

* * *

Uit hetzelfde nummer nog dit bericht:

„Rijk kwarts. Gisteren hebben wij ten kantore van de Cie des mines d'or een verzameling kwartsen bewonderd, zichtbaar goudhoudend. Er waren een dertig stukjes, alle met goud in de verweringsvlakken.

Dit zou een magnifieke collectie zijn om mede te nemen door den heer van Asch van Wijck als hij in Amerika bij gelegenheid van de tentoonstelling te San Francisco, in lezingen de aandacht zal trachten te vestigen op de voortbrengselen der kolonie.

Wat de zaak pikant maakt, is dat deze ertsen gevonden zijn op het emplacement Brichet, in de kreek waar tweehonderd stroopers met koortsachtige haast dag en nacht (met lantaarns) hebben gewroet om er het goud uit te halen. De stroopers hebben een goeden neus voor goud. Deze kreek, genaamd de Gambetakreek, is op 't oogenblik de rijkste van het plaser. De goudertsen zijn tusschen de gravel gevonden, op zoowat anderhalven meter diepte. De verwerking wijst er op, dat het moedergesteente, waarvan zij afkomstig zijn, misschien niet dichtbij de vindplaats te zoeken is.

Op verschillende punten van het plaser komen kwartsgangen voor. Een jaar of twaalf geleden heeft men er monsters van verzameld, die bij analyse zeer rijk bleken te zijn.

De maatschappij schijnt er echter voorloopig niet aan te denken om een systematische kwartsontginning te beginnen, tenzij zich daarvoor een aparte combinatie vormt.”

* * *

De „Surinamer“ meldt:

Heden 17 Juli is het vijftig jaren geleden, dat de toenmalige Paus Pius IX z.g. de R. K. Missie van Suriname, welke tot dan toe door eenige wereldlijke priesters werd bediend, aan de Hollandsche paters Redemptoristen toevertrouwd.

De Haagsche Commissiebank

37-39 Prins Hendrikstraat - - - 's-Gravenhage.

Effecten - Coupons - Beleening

Prolongatie - Deposito - Cheques

Safe-Inrichting.

C.L. BOUCHER
WOONT
PAPESTRAT 11
SPECIALITEIT IN:
AMERIKAANSCH KANTOOR
ARTIKELN - VULPENHOUDERS
ROEBINDERIJ - BOEKDRUKKERIJ
* STEMPELINRICHTING *

Middelbare School v. Handel en Administratie.

LAAN v. MEERDERVOORT 104 - 's-GRAVENHAGE.

EXTERNAAT en INTERNAAT.

AFD. A. **Bijzondere Middelbare Handelsschool** met als onderbouw eene H.B.S. met 3 j. cursus. Bij beschikking van Z. Exc. den Min. van Binnenl. Zaken **gelijkgesteld** met de openbare handelsscholen te Amsterdam, Rotterdam, etc.

AFD. B. **Bijzondere Hoogere Burgerschool met 5-jarigen cursus.** Eveneens officieel als zoodanig erkend.

De 1e en 2e klasse van de beide richtingen vallen samen, zoodat over de keuze Handelsschool of H.B.S. 5-j. c. eerst beslist behoefte te worden na het afloopen der 2e klasse.

De school wordt ook door Meisjes bezocht.

Prospectus en inlichtingen bij den Directeur

F. TIJMSTRA.

TIMMERS & FOEKENS

Laan van Meerdervoort 26

TEL. HAAG 8755.*

Effecten - Bankzaken

Informatie-Bureau voor
Indische Fondsen.

Kleermakerij UNICUM

Hofspui 10 (5de Huis van af de Lange Poten.) DEN HAAG. - Tel. 4947

CHEMISCH REINIGEN

REPAREREEN

KEEREN

VERMAKEN

MODERNISEEREN

OPNIEUW VOEREN

OPPERSEN

OPZETTEN van zijden revers

STOPPAGE (onzichtbaar stoppen)

van Dames en Heerenkleeding.

Bijzonder geschoolde Uniformwerkers, te kl. D. en H. Coupeurs

UNICUM bepaald den prijs vooruit.

Alle werkzaamheden geschieden bij ons op eigen atelier.

WISBRUN & LIFFMANN.

Veenestraat 35-37 - Tel. 2503. - Den Haag.

DAMES MODEARTIKELN.
ZIJDEN STOFFEN, FLUWELN, KANTSTOFFEN.
ALLE SOORTEN GARNEERINGEN, ENZ.

BALARTIKELN.

De eerste Redemptoristen met den nieuwen Vicaris Apostolicus, Mgr. J. B. Swinkels, ook Redemptorist, kwamen het jaar daaropvolgend, 20 Februari 1866 hier aan. Naar wij vernemen, zal dit gouden feest het volgend jaar op waardige wijze door de R. K. Missie gevierd worden.

WAT DE INLANDER ZEGT.

Anti-Japan. Te Batavia werden, volgens de „Pembrita Betawi”, strooibijetten verspreid, in Chinese letters gedrukt, waarvan de inhoud een aansporing bevatte aan alle handelaren om op een bepaalden datum hunne toko's te sluiten als een bewijs van rouw over en protest tegen de inwilliging van de eischen van Japan. De Chineezzen zijn boos op de Warna Warta, omdat dit blad de advertenties van Japanners blijft opnemen. De redactie merkt hieromtrent evenwel op, dat het wel goed is Japansche goederen te boycotten, maar daarom nog geen aanbeveling verdient om het Japansche geld te weigeren. Laten we daarom ons geld niet in de zakken der Japanners storten, daarentegen wel hun geld in onze beurzen steken. „De advertenties doen geen kwaad aan de boycotbeweging, als wij maar niets koopen van deze geadverteerde goederen.” Zoo redeneert laatstgenoemd blad.

Te Semarang hebben volgens hetzelfde blad de Chinese pranakans, die in Japansche toko's werken, ondanks alle vreesaanjaging, hun ontslag niet willen nemen.

Gelijk doch geen gelijkstelling. De Inlanders laten — alzo de „Pembrita Betawi” — meer en meer blijken, dat zij in de maatschappij niet meer beneden, maar naast de Europeanen een plaats willen innemen. Uit de „Tjahaja Hindia” werd een artikel overgenomen, waarin geconstateerd wordt, dat van dit verlangen der Inlanders ook op examens blijkt gegeven wordt. Ten langen laatste, schrijft dit blad, zal het Gouvernement wel genoodzaakt zijn hen in verschillende landsbetrekkingen op gelijken voet als de Europeanen in dienst te nemen, doch vindt het niet goed, dat de Inlanders gelijkstelling met Europeanen aanvragen. In het oog der voorouders zou dit een vernedering zijn, hun nagedachtenis onwaardig. Zij moeten gelijk zijn, ook zonder „gelijkstelling”. Alle hulde wordt daarom gebracht aan een Inlandsch onderwijzer, die de lagere akte voor het Europeesch onderwijs haalde, maar weigerde de gelijkstelling aan te vragen, toen hem deze eisch gesteld werd voor een plaatsing bij het Europeesch onderwijs.

Leve circulaire 2774. Zoo luidt het opschrift van een artikel in de „Kaom Moeda”, waarin groote blijdschap wordt uitgedrukt over het feit, dat een patih, met den titel van Mas, tot regent van Bangil werd benoemd. Merkwaardig vindt het evenwel, dat juist deze patih te voren in de Inlandsche pers meer dan eens werd aangevallen om zijn anti-S. I. gevoelen. De „Oetoesan Hindia” vreest dan ook, dat de Inlanders niet veel te verwachten hebben van dezen regent.

Hormat. De „Sinar Djawa” plaatst een reisbeschrijving van iemand, die met de stoomtram van Blora naar Rembang ging. Met minachting wordt daarin over de Europeesche en Inlandsche bestuursambtenaren gesproken. Te Rembang zag hij op het station den Resident met een groot gevolg van ambtenaren, die hem met stomme verbazing, maar ook met verontwaardiging, aankeken, dat hij zonder zijn hoed af te nemen en zonder notitie van hen te nemen, kalm bleef doorloopen. Toen hij de booze blikken zag, trok hij ook een gezicht, alsof hij zeggen wilde: „Je kunt 't me doen!”

In de „Goentoer Bergerak” schrijft een Inlandsch beambte van het Boschwezen, dat hij 't niet noodig vond om in de adressen van brieven aan den Opziener van het Boschwezen den titel van bendoro te schrijven. Voet bij stuk houdende, schreef hij dan ook eens: „Di aoerken padoeka jang ter hormat Setan alas di....” Het antwoord dat hij kreeg, was natuurlijk verre van aangenaam.

Heerendiensten. In de „Pantjaran Warta” verhaalt een gewezen districtsschrijver, hoe hij vroeger in deze betrekking de maandstaten der heerendiensten heeft helpen opmaken. Niet het werkelijke aantal gepresterde dagdiensten werd opgenomen, maar de cijfers uit den legger werden overgenomen, zóó, dat zij beneden het toegestane aantal bleven. Eigenlijk waren de cijfers voor het onderhoud der heerendienstwegen veel hooger, omdat zij veel te lijden hadden van het riettransport. De schade werd evenwel niet bij proces-verbaal geconstateerd, want dit kon aanleiding geven tot onaangenaamheden met de Europeanen van de fabriek, die moesten te vrind gehouden worden. Botsingen moesten voorkomen; Inlanders moeten zich dus half dood werken en de dessahoofden gestraft worden, als hun wegaandeel niet naar behooren werd onderhouden. Menig ambtenaar heeft op deze wijze een goeden naam bij de chefs gekregen. Maar hoe de Inlanders er onder gezucht hebben, daarvan werd geen notitie genomen.

Lotsverbetering. De „Sinar Djawa” hangt een tafereel op van het treurige lot der hulpschrijvers, die, vooral als zij getrouwd zijn, onmogelijk kunnen leven van een maandelijksch inkomen van f 10.—. Dan moeten zij zeker maar niet trouwen, merkt de redactie op. Vroeger was de toestand immers nog erger; als magang kregen zij toen niets. Dit alles neemt evenwel niet weg, dat ook deze menschen onder de veranderde tijdsomstandigheden voor lotsverbetering in aanmerking gebracht mogen worden.

Inlanders en de Islam. Hiéover schrijft weer eens de „Pantjaran Warta”:

Toen de Nederlanders in Indië kwamen, begonnen zij al dadelijk de bij de Inlanders zoo geliefden Islam te vervolgen, met het doel het Christendom in geheel Indië daarvoor in de plaats te brengen. De zending werd van overheidswege gesteund. Ook nu nog komt de zoogenaamde „neutraliteit van godsdienst” in de praktijk hierop neer, dat de zending boven den Islam bevoorrecht wordt. De Mohamedaansche ingezetenen van N.-I. moeten zich in dezen grooten oorlog neutraal houden, toch zijn zij blijde, als zij van Turksche overwinningen vernemen en droevig gestemd, als zij de berichten lezen van Turksche nederlagen. De schrijver weet niet, of het N.-I. bestuur beter of slechter is dan het Turksche, maar in elk geval doet het den Mohamedanen leed, als de Turken geslagen worden. Waarom, vraagt schrijver, kan in Ned.-Indië niet meer eenheid gebracht worden tusschen den Inlander en zijn meester? Dan moet de Islam geholpen worden, even goed als de zending. Dit is de plicht der Regeering. Zij heeft daarbij geen gevaar te duchten. Integendeel, de Inlanders zullen er zich gelukkig door gevoelen, en er den overheerscher des te trouwer en aanhankelijker door zijn.

Asymptoot. Dezelfde schrijver zegt vernomen te hebben, dat Dr. Rinkes een opdracht heeft gekregen om te onderzoeken of ook de Inlanders, en niet alleen de Javaansche soldaten, in opschudding zijn gebracht door het bekende artikel van Asymptoot in het „Indische Militaire Tijdschrift”. Hij maakt de vergelijking, dat vroeger voor een dergelijk bedrijf de redacteur en de schrijver van de „Sumatra Tengah” in de gevangenis terecht kwamen. In de „Oetoesan Hindia” heeft een kapitein geschreven, dat van de 1500 officieren er geen 3 het met Asymptoot eens zijn. Laatstgenoemde is blijkbaar nog een jong en onervaren luitenant. Het is niet de moeite waard om er zooveel notitie van te nemen, maant die kapitein. Als een hond in een rivier watert, ontstaat daardoor toch geen overstroming.....

De redactie teekent hierop aan, dat „zoo'n luitenant” maar eens goed moest afgestraft worden en onder de aandacht gebracht, dat de Javaan van den tegenwoordigen tijd er eergevoel en verstandelijke ontwikkeling op na houdt, zoodat hij 't niet gedooft, dat er zelfs op zijn schaduw getreden wordt. Maar ook het I. M. T. is niet vrij te pleiten, dat het met modder geworpen heeft op het geheele Javaansche volk.

De „Tjahaja Timoer” vindt het „vreemd”, dat aan een Inlandschen luitenant de opdracht werd gegeven om tegen de artikelen te schrijven, die op het stuk van Asymptoot geschreven zijn. Hij heeft dan ook geweigerd, omdat zijns inziens die artikelen juist waren. De redactie heeft vernomen, dat naar aanleiding van deze gebeurtenis de legercommandant herhaaldelijk bij den Gouverneur-Generaal ontboden werd. Te Malang werden verschillende protestvergaderingen gehouden van Inlandsche onderofficieren en korporaals van verschillende compagnieën om bij de militaire autoriteiten tegen het I. M. T. te protesteeren. Nu moeten reeds, volgens het blad, alle korpscommandanten toespraken gehouden hebben tot de Inlandsche troepen, om duidelijk te kennen te geven, dat de militaire autoriteiten geenszins met het oordeel van Asymptoot meegaan. Het blad schrijft: Laat ons afwachten, wat de Procureur-Generaal zal doen. Maar desalniettemin wordt door het blad betreurd, dat de kapitein, die voor den Javaanschen soldaat is opgekomen, overgeplaatst is geworden naar Timor. De Javaansche soldaten hebben nu in hem als 't ware een „beminden vader” verloren.

WAT DE CHINEES VERTELT.

Klachten. De „Djawa Tengah” laakt het in den gemeenteraad van Batavia, dat thans allerlei geldheffingen worden gedaan, dikwijls onbillijk en ongemotiveerd, terwijl alles, wat zelfs hoog noodig is, als 't geld kost, in den laatsten tijd steeds wordt afgewezen. Vroeger werden de openbare gemakkelijkheden zoo min mogelijk toegestaan, en als er epidemieën waren, altijd verboden, maar nu de gemeente er voordeel van trekt, zijn er acht schouwburgen, die een doorlopende vergunning gekregen hebben om te spelen, niettegenstaande ook doorlopend cholera en pokken in de stad heerschen. Dat de Inlanders meer dan anders dientengevolge aan geldgebrek lijden en sterven, daarom bekommert de raad zich blijkbaar niet.

De „Perniagan” vermeldt, dat te Batavia een staking is uitgebroken onder de koetsiers van de huurrijtuigen en dos à dos, als uiting van de grieven, die zij hebben tegen het strenge optreden van de politie. Eén dos à dos en één huurrijtuig van de werkwilligen werden door de posters vernield. Een conferentie is toen gehouden tusschen de politie en de stakers. Van beide kanten werden concessies gedaan; doch nog altijd willen de koetsiers geen politiebeambten in uniform rijden.

Mas Marco. De „Bintang Tieng Hoa” nam uit het Bataviaasch Nieuwsblad het bericht over, dat de politie nog steeds de Inlandsche journalisten vervolgt, zelfs degenen, die de plaag gepoetst hebben, om maar niet in handen van den strafrechter te vallen. Thans zijn er reeds vijf, die aangehouden worden. Aan Mas Marco, den reizenden redacteur van de „Goentoer Bergerak”, werd niet vergund naar Singapore te vertrekken. Deze gaf zelf volgender wijze een verklaring, waarom zijn vertrek van Batavia niet door is gegaan: 's Ochtends om 5 uur op den dag van zijn vertrek verscheen een commissaris van politie, die hem zeide, dat hij mee moest naar den

Japansche Kunst

THEEHANDEL
THEESALON

Van Yeen & Co.
Plaats 33 - Tel. H. 2375

INSTITUUT „HAAGSCHE TEEKENCURSUS”

OPGERICHT 1906.

Gevestigd Galileistraat 2a. - Den Haag.

Opleiding L. O. en M. O. Teekenen.
Onderwijs in Etsen, Schilderen en Kunstnijverheid.
Spreekuur: Dinsdag 7-9 n.m. en Vrijdag 2-3 n.m.
Directie: W. H. BIK.
J. VAANDRAGER.

De Nieuwe Meubel- en Spiegelmagazijnen

van C. D. KREEFT,

Nieuwstraat 21 Den Haag Telefoon 2638.

COMPLETE
MEUBILEERING

A. KOGELS & ZOON

Prinsestraat 52-56 - Tel. 2825. - Den Haag.

Nieuwste modellen LINCOLN SHOES

boven gekleurd Stof
of glacé, rond lak
of glacé.

Laarzen . . . f 10.75

Molières . . . - 9.75

Vraagt onze volledige
catalogus.

Wekelijksche
verzending naar
de Tropen.

S. J. ROTTEVEEL,
GALILEISTRAAT 58 hoek Beeklaan,

beveelt zich aan voor levering van alles
op het gebied van

Koloniale Waren - Comestibles.

TELEFOON 3197.

Verlofgangers!

Koopt geen Spreekmachine alvorens het beroemde merk

His Master's Voice

te hebben gehoord! Het is de eenige spreekmachine, die aan alle eischen van een volmaakt MUZIEK-INSTRUMENT voldoet. ZUIVERE, NATUURGETROUWE WEDERGAVE zonder dien onaangename neusklank, die het verouderde systeem van machines met saffernaald eigen is.

Onze Indische agenten hebben steeds groote voorraad machines en platen.
De prijzen der platen zijn in Indië dezelfde als in Holland en verkrijgbaar bij:

N.V. GRAMOPHONE MIJ. „HASSELBACH”
3 Citadelweg, WELTEVREDEN.
GRAMOPHONE AGENCY,
38 Gembelangan, SOERABAJA.
HUTTENBACH & Co., MEDAN, (Deli).
Oostk. v. SUMATRA & ATJEH.

THE AMERICAN IMPORT COMPANY
— 22a Amsterd. Veerkade, De Haag. —

hoofdcommissaris. Hij liet den commissaris wachten en bestelde een auto, waarin zij samen naar den hoofdcommissaris gingen. Daar vernam hij, dat hij naar den Assistent-Resident moest. Het bleek toen, dat zijn pas onderzocht moest worden. Hij gaf daarover zijn verwondering te kennen, daar hij zelf bij de aanvraag om een pas aan den Assistent-Resident van Soerakarta te kennen had gegeven, dat hem een persvervolgving te wachten stond. Deze ambtenaar had hem toen geantwoord, dat tegen zijn reis geen bezwaar bestond. Hij verzocht daarom nu te mogen weten, wie dit onderzoek thans gelast had. De Assistent-Resident moest hem hierop het antwoord schuldig blijven, maar betaalde zonder eenig bezwaar de kosten, die Marco noodig had voor den auto en het vervallen passage-bewijs naar Singapore. (De boot toch was intusschen reeds naar Singapore vertrokken). Iedereen was tegenover hem zeer beleefd; hij was in zijn antwoorden kort-af.

Wenken. De „Ho a Po” geeft wenken aan de Chinezen, hoe zij zich in 't openbaar te gedragen hebben, daar hun gedrag nog af eens te wenschen over laat, zoowel in de tempels als in de schouwburgen en in de Europeesche hotels.

Er zijn Chinezen, die zich tegenover de Europeanen onbeschoft gedragen, met het gevolg, dat alle Chinezen door de Europeanen voor onbeschoft worden aangemerkt. Te Soerabaya is een restauratie, die geen enkelen Chinees ontvangen wil, hoe rijk en beschaafd hij ook mag wezen. Dit is beschamend voor de Chinezen, schrijft 't blad. Uiterlijk, in kleding en huisvesting, volgen wij — alzo de Hoa Po — de gewoonten der Europeanen na, voor zoover dit met geld te doen is, maar aan innerlijke beschaving wordt nog veel te weinig door ons, Chinezen, gedaan.

S. I. De „Tjahaja Timoer” maakt melding van een algemeene vergadering van de S. I. te Malang, waarin besloten werd het volgende aan de Regeering te vragen: 1e. een verbeterhuis; 2e. beperking der aanhouding van Inlanders door de politie; 3e. een voorschrift voor alle voertuigen om gedurende den Vrijdagdienst stapvoets langs de moskee te rijden, zooals voor de Europeesche kerken bepaald is; 4e. de vergaderingen van de kringbesturen S. I. door de betrokken bestuursambtenaren te doen bijwonen ter behandeling van diverse gemeentebelangen, met opdracht om van het verhandelde in de Raadszittingen de noodige mededeelingen te doen. De meeste ingezetenen toch zijn Inlanders. De „Tjahaja Timoer” vindt deze voorstellen billijk en brengt onder de aandacht, dat zelfs de Europeesche bladen, die gewoonlijk op de S. I. schelden, het er ook mede eens zijn. Wat zal nu het hoofd van den Mohamedaanschen godsdienst in Malang doen? Zoo vraagt het. En wat zal de Mohamedaansche gemeente aldaar doen?

Van Vreemde Koloniën.

Uit de rede van den rijkskanselier.

Er komt in de lange rede van den rijkskanselier van Bethmann Hollweg een zin voor aan het adres van Nederland, die voor hen, die niet verder wenschen te zien, dan de naaste toekomst een geruststelling kan geven, dat Nederland, bij Deutsche overwinning, geen rechtstreeks gevaar dreigt.

Nederland heeft in het jaar dat achter ons ligt op zoo velerlei gebied menschlievendheid getoond, b.v. ten opzichte van de tienduizenden geïnterneerden en vluchtelingen, dat de ontvangst bereid aan de uit krijgsgevangenschap terugkeerende blinden, gemutuleerden of voor altijd geknachten, die even door ons land trokken, ternauwernood als iets bijzonders melding verdient. Wanneer de rijkskanselier nu toch met nadruk aandacht vraagt voor de hulpvaardige zorg reeds tweemaal door Nederland betoond aan uit Engeland terugkeerende zwaar gewonden; wanneer hij daarvoor den diepgevoelden dank van „het Deutsche volk” betuigt, op zoodanige wijze dat de Rijksdag een paar malen in toetjinging uitbarst, dan is daarin een zeker gewilde, een opzettelijk aangegrepen gelegenheid te zien om aan Nederland een sympathieken handdruk te geven. Wie niet alle geloof aan oprechtheid in de staatkunde verloren heeft, kan hierin niet anders zien dan een geruststelling voor de voornemens die de D. regeering momenteel ten opzichte van Nederland koestert.

Maar of hij, die verder ziet, in de Berlijnsche rede van 19 Augustus ook een wenk zal zien, dat Nederland voor 't behoud van zijn vrijheid gerust kan zijn? Dit zal zeker aan twijfel onderhevig zijn. „Er moet een nieuw Europa ontstaan”, zeide van Bethmann Hollweg, en dan ging hij voort: „Wil Europa tot rust komen, dan kan dit alleen door een onaantastbare sterke positie van Duitsland. De Engelsche politiek van het staatkundig evenwicht moet verdwijnen, want ze is, zooals de Eng. schr. Shaw onlangs zeide, de broeikas van oorlogen”. Verder sprak hij nog: „Duitsland moet zijn positie zoo inrichten, bevestigen en versterken, dat andere mogendheden nimmer meer aan een omsingelingspolitiek denken”. Die wensch, die wil om Duitsland niet alleen boven allen, maar over allen te stellen, wordt met het beste voornemen geuit: „Wij willen zijn en blijven de hoeder van den vrede en de vrijheid van groote en kleine naties”.

Welk volk zal als het deze stelling mocht verwerven niet aanmatigend worden? En hoe zal de positie van de „behoeder” dan in het algemeen, die van de kleineren meer in het bijzonder worden, waarbij weer zeer in 't bijzonder aan die van Nederland te denken is, het landje ingesloten tusschen Duitsland en het, in dat geval, onder D. oppermacht gebleven België? In hoever zal de aan Nederland gebleven vrijheid, dan in vrijheid genoten kunnen worden? Deze twee punten drongen zich op bij de lezing der groote, machtige rede van den D. hoogwaardigheidsbekleeder, en wij meenden ze hier te mogen geven, alvorens die gedeelten te releveeren, welke de plaats aangeven die de koloniale- en overzee-politiek in de vóórgeschiedenis van den reuzenoorlog heeft gehad. Eigenlijk zijn wij in het voorgaand nummer van ons weekblad reeds op die gedeelten vooruitgelopen. Dit is te verklaren doordien uit de rede

zelf blijkt, dat de D. regeering de publicatie heeft bevorderd van verschillende stukken, die aan het publiek een kijk op geheim gevoerde onderhandelingen moesten geven.

Waar de vraag aan de orde werd gesteld, of Engeland en zijn bondgenooten ter bescherming van de kleine staten oorlog voeren, bracht de rijkskanselier in herinnering: in het voorjaar van 1902 werden de Boerenrepublieken bij het Britsche rijk ingelijfd. Daarna richtten zich de blikken op Egypte. In 1907 is het zuidelijk deel van Perzië door de overeenkomst met Rusland veranderd in een uitsluitend Eng. invloedssfeer; het noordelijk deel werd, zeide hij, aan het vrijheidlievende bestuur der kozakken overgeleverd.

In 1911 bleek uit het ingrijpen van Eng. in het geschil tusschen Duitschl. en Frankr. over Marokko, hoe de Eng. politiek aan de geheele wereld haar wil trachtte op te dringen.

Om duidelijk te doen uitkomen dat D. tegenover Fr. geen oorlogszuchtige plannen heeft gehad, voerde hij aan: Wij zouden, als wij roofzuchtige overvallen in den zin hadden, de mooiste gelegenheden hebben gehad tijdens den Boerenoorlog en den oorlog tusschen Rusland en Japan.

Italië—Turkije.

Op de oorlogsverklaring van Italië aan Oostenrijk, was geen officieele vredebreuk tusschen Rome eenerzijds en Berlijn met Constantinopel anderzijds gevolgd. Hierin lag zeker veel vreemds. Duitsland en Oostenrijk hebben hun defensief verbond na te leven, in gewone omstandigheden had D. dus al een oorlogsverklaring aan O. als een casus belli te beschouwen, hoeveel te meer in de tegenwoordige omstandigheden en tegenover Italië, de uitgetreden derde van den bond. Turkije stond „moreel” ten opzichte van Oostenrijk ongeveer in dezelfde verhouding tegenover Italië, als die waarin D. zich „formeel” had te plaatsen, maar noch de een, noch de ander vond zich geroepen tot een openlijke breuk met Italië te komen. Intusschen bleef het niet zonder feitelijke, zij 't bedekte daden van vijandschap, althans van Turksche zijde.

De herleeft energie, waarmede de strijdvoerende in Tripolis de Italianen uit Lybië gedreven hebben is zeker niet zonder directen T. en directen D. invloed gebleven. Italië heeft zijn terugtocht naar de kust voorgesteld als een natuurlijk en vooruit berekend gevolg van het mobiliseeren en ten strijde zenden van zijn leger tegen Oostenrijk, maar de wijze waarop het verplicht is geworden zijn aftocht te volvoeren, waarbij zelf een deel naar de naburige Fransche kolonie moest uitwijken, is toch een pijnlijke steek in de zijde geweest. De regeering is overtuigd dat T. daarbij in 't spel was, en zij bracht protesten in bij de Porte.

Zaterdag hoorden wij van een gesteld ultimatum, en Zondag reeds volgde het bericht: markies Garroni, de I. gezant, heeft de Porte een nota overhandigd, waarin wordt verklaard, dat Italië zich met Turkije in oorlogstoestand acht. Als redenen worden opgegeven: ondersteuning van den opstand in Lybië door T. en de verhinderende van de in Syrië wonende Italianen om te vertrekken.

Met het meermalen door ons uitgesproken voorbehoud, dat deze geheele oorlog van de zijde der entente-mogendheden een is om herstel van 't economisch evenwicht — wij zeggen niet staatkundig evenwicht — dat zij door den D. wereldinvloed verbroken achten, geeft deze oorlogsverklaring weer de ruime plaats aan, die de koloniale politiek in deze reuzenworsteling inneemt.

Zal Italië nu het voorbeeld van Fr. en Eng. volgen om, terwijl het tegenover het front in Europa de handen meer dan vol heeft, nog een deel van zijn legermacht naar de Dardanelen te zenden?

Amerika—Japan.

Aan een artikel: „Een blik in de toekomst van den Stillen Oceaan” in „de Amsterdamer” van 22 Augustus ontlenen wij het volgende vergelijkend overzicht van de beschikbare strijdmachten der twee mogendheden, mededingers naar de overmacht in den Stillen Oceaan.

Tegenwoordig heeft het Mikado-rijk te zamen 7 lichtingen onder de wapenen; totaal circa 850.000 man. De vredesterkte van het Jap. leger bedraagt p.l.m. 280.000 man, zoodat ongeveer 1.100.000 soldaten ter beschikking staan van het J. legerbestuur.

De militaire strijdkrachten der Ver. St. v. Noord-Amerika zijn zeer gering. De oorlogsterkte van 't staande leger bedraagt niet meer dan p.l.m. 100.000, die der militia ongeveer 150.000 man. Wel is waar hoopt men in geval van nood een sterk leger vrijwilligers te kunnen vormen, doch de resultaten hiervan dient men nog af te wachten. Aan den anderen kant valt er niet aan te twijfelen, schrijft F. H. van der Kop, dat, tengevolge van het groote gebrek aan officiers- en onderofficierskader in de V. S., de oefening van een dergelijk ad hoc in 't leven geroepen strijdmacht, zeer veel te wenschen zal overlaten, en derhalve niet beschouwd mag worden als een gelijkwaardig tegenstander van Japan.

Ter zee beschikt Amerika over 10 dreadnoughts, 13 moderne en 6 oudere linesschepen, 14 gepantserde kruisers, 11 gewone kruisers, circa 60 torpedovernielers en 44 onderzeeërs. De J. vloot telt 8 dreadnoughts, 4 slagkruisers, 4 zeer sterke gep. kruisers, 9 oudere linesschepen, 52 torpedovernielers, 16 torpedoboten en circa 20 onderzeeërs.

De einde 1914 officieel gedane mededeeling van den opperbevelhebber der Amer. vloot, dat de bemanning der vloot een tekort had van 18.000 man, tengevolge waarvan 12 slagschepen, 15 kruisers, 22 torpedoboten en 5 onderzeeërs niet in dienst gesteld konden worden, werpt een eigenaardig licht op de slagvaardigheid der Amer. marine. Met de Amer. landmacht is 't niet beter gesteld.

Volgens diezelfde bron heeft deze toestand er Amer. toe geleid niet in te grijpen bij het jongste optreden van Japan tegenover China. Overtuigd van zijn machteloosheid, bepaalde het zich tot protesten op papier en riep 't de hulp van het kabinet te Londen in om aan het optreden van Japan een grens te stellen.

Hebben deze cijfers bij het slaan van een blik in de toekomst van den Stillen Oceaan zeker groote beteekenis, die Nederland buitengewoon moeten interesseeren, de gegevens betreffende Amerika hebben overigens ook bijzondere actualiteit, door de spanning, die er ten opzichte van Duitsland bestaat, en die, momenteel door de torpedeering van de Arabie, opnieuw is verscherpt.

OOST- EN WEST-INDISCH LITERAATUUR-OVERZICHT.

Copra contrabande.

Door de contrabande-verklaring van copra worden de verschepingen van dit artikel uit Ned.-Indië, welke tot dusver voornamelijk gericht waren naar Nederland, dat de geïmporteerde copra wederom voor een groot deel uitvoerde naar de centra der kunstboterfabricage in Duitsland, zeer be-

Wegens vertrek naar Indië
ter overname aangeboden te Haarlem, tegen billijken prijs, een **geheele of gedeeltelijke Inboedel**, desverkiezende ook de huur van het huis over te nemen.
Te bevragen onder letter D. aan het Bur. v. d. Blad, Nobelstraat 20, Den Haag.

F. L. VAN BOMMEL

OPENT eerstdaags NAAST het
HEEREN MODEMAGAZIJN, Prins Hendrikstraat 106
een geheel nieuw ingericht
Dames Mode- en Handschoenen Magazijn.

Grand Hotel Café-Restaurant „VICTORIA”.
Spuistraat 16 DEN HAAG Telefoon 3768.

Gunstig gelegen in het midden der stad.
Lift — Electric Licht — Centrale Verwarming.
80 Kamers en Salons.
PLATS DU JOUR 50 CT — DINERS VAN f.1.50 EN HOOGER.
Meest bezochte Café en Restaurant van Den Haag.
J. DEN HARTOG.
gedurende 15 jaar Gérant van Rest. RICHE

Schill & Capadose
Hofstraat 17 's-Gravenhage

BANKIERS - KASSIERS.
ADMINISTRATIE VAN VERMOGENS.
SAFE-DEPOSIT.
OPEN EN GESLOTEN BEWAARNEMING.
DEPOSITO's, PROLONGATIES.
CHANGE.
ASSURANTIE. LEVENSVZERKERING.

J. v. MOORSEL
Schoolstraat 27 - Den Haag - Tel. 2014

EERSTE HUIS
in: Stoffen, Mouselines en Witte Goederen. :: Stalen op aanvraag.

VERKOOPHUIS
GR. HERTOGINNELAAN 103-105-107
VALERIUSSTRAAT DEN HAAG
- Tramhalte Lijn 3 -
Eenig adres voor hen die zich goed en voordelig van nieuwe of Tweedehands Meubelen willen voorzien. —
DAGELIJKS (ook des Zondags) GEOPEND
van 10 tot 4 uur.

moelijk en deze zullen ongetwijfeld belangrijk verminderen. Het opkopen van copra ten behoeve van den exporthandel is in verband met dezen bemoeilijkt uitvoer reeds vrijwel geheel gestaakt. Ten einde nu na te gaan, in hoeverre dit stopzetten van den copra-opkoop van nadeel is voor de Nederlandsche producenten, is door het Departement van Landbouw, Nijverheid en Handel een enquête gehouden, waarvan de uitkomsten zijn gepubliceerd in het 1 Juli-nr. der zgn. "Korte Berichten" en overgenomen in No. 33 van de Ind. Mercur.

Economische toestand van Ned.-Indië.

Als bijlage van genoemd Nr. der "Korte Berichten" is verschenen een overzicht van den economischen toestand van Ned.-Indië in de eerste helft van 1915. Achtereenvolgens worden behandeld: Landbouw; de afscheep van producten; productenhandel; invoerhandel; nijverheid; scheepvaart- en spoorwegverkeer. Het resumé luidt:

De gang van zaken in de Europeesche cultures is over het algemeen gunstig. Met uitzondering van tabak behalen de producten goede, in vele gevallen zelfs zeer hoge prijzen, waardoor ook over het voor een ononderbroken bedrijf benodigde kapitaal steeds kan worden beschikt.

De inlandsche cultures, met name die van rijst, hebben van de weersgesteldheid te lijden gehad, doch de algemeene toestand is van dien aard, dat in de naaste toekomst veeleer een te groote voorraad van, dan een tekort aan voedingsmiddelen te vreezen staat.

De exporthandel heeft op sommige producten plotseling hooge winsten, op andere groote verliezen gebracht. Vooral met den handel in de producten der inlandsche bevolking werden groote moeilijkheden ondervonden, zoowel door verklaring tot contrabande, waardoor belangrijke afzetgebieden gesloten werden, als door gebrek aan scheepsruimte, hooge vrachten en andere, door de Stoomvaartmaatschappijen uitgevaardigde bepalingen, welke een reëlen handel vrijwel geheel onmogelijk maakten.

In den importhandel werden op sommige noodzakelijke verbruiksartikelen, van welke de aanvoeren uitbleven of veel kleiner waren geworden, belangrijke winsten gemaakt. Op andere evenwel, in de eerste plaats manufacturen en kramen, werden groote bedragen verloren. Naar schatting zijn de omzetten der importhuizen tot ongeveer 50 pCt. van die in normale tijden verminderd.

In den toestand der nijverheid is sinds ultimo 1914 weinig verandering gekomen. De batik-industrie staat grotendeels stil, tengevolge van het uitblijven van aanvoeren van Duitse synthetische kleurstoffen. Met uitzondering van eenige bedrijven, zoals dat der fabricatie van vette olieën, ondervindt ook de nijverheid hier te lande in niet geringe mate den druk der tijden, zoowel door vermindering van de koopkracht der bevolking als door geringe aanvoeren van de noodige werktuigen.

Besmette plaatsen en landstreken in Ned.-Indië.

In aansluiting bij vorige opgaven, volgt hier een aan Bulletin No. 121 van den Bond van Geneesheeren in Ned.-Indië ontleend overzicht van plaatsen en landstreken in Ned.-Indië, welke op 1 Juli 1915 besmet waren verklaard.

Plaats of Landstreek.	Gewest.	Ziekte.	Datum van ingang der besmet verklaring.
Malang, Penangoengan, Senggoeroeh, Gondanglegi, Karanglo, districten in de afdeeling Malang.	Pasoeroean	pest	5-4-1911 9-4-1911
Toeren (district).	"	"	"
Toeloengagoeng (afdeelingshoofdplaats).	Kediri	"	6-2-1912
Soerabaja (zeepplaats).	Soerabaja	"	17-12-1912
Paee (district).	Kediri	"	31-12-1912
Madioen (hoofdplaats).	Madioen	"	3-2-1913
Ngandjoek (afd. hoofdplaats).	Kediri	"	1-8-1913
Betek, Dampelan en Nglambangan (desa's in de afdeeling Madioen).	Madioen	"	7-11-1913
Menganti (onderdistrict).	Soerabaja	"	19-2-1914
Kedamean (onderdistrict).	Soerabaja	"	25-3-1914
Karangpilang (onderdistrict).	"	"	23-4-1914
Pakis (district).	Pasoeroean	"	12-6-1914
Wonotjolo, Bebekan en Ngelom (desa's in de afd. Sidoardjo).	Soerabaja	"	25-2-1914
Kediri, district Modjorato en Ngadiloewih, Plemahan en Pagoe (onderdistricten).	Kediri	"	28-9-1914 16-10-1914
Papar (onderdistrict).	"	"	"
Babat en Poetjoek (onderdistricten van de afd. Lamongan).	Soerabaja	"	5-11-1914
Landak (landschap).	W. afd. Borneo	pokken	22-12-1914
Magetan (district).	Madioen	pest	2-2-1915
Glatek (desa in het distr. Pandak v. d. afd. Bangil).	Pasoeroean	"	27-2-1915
Soerakarta (afd. met uitzondering v. d. onderafd. Wonogiri).	Soerakarta	pest	20-3-1915
Ploso (onderdistrict in het gelijknamige district van de afd. Djombang).	Soerabaja	pest	23-3-1915
Toba (onderafd. van de afdeeling Bataklanden).	Tapanoeli	"	28-4-1915
Patjiran en Blimbing (desa's in het district Patjiran van de afd. Lamongan).	Soerabaja	"	28-4-1915
Sideman (desa in het district Sideman van de onderafd. Karangasem).	Bali en Lombok	cholera	15-6-1915
Kanjoetengah (desa in het district Sidajoe in de afd. Grisee).	Soerabaja	"	28-6-1915

Eigen Haard.

Eigen Haard van 21 Augustus bevat het portret, met korte levensbeschrijving, van Mr. W. F. Haase, oud raadsheer in het Hooggerechtshof van Ned.-Indië, overleden te 's-Gravenhage, den 21en Juli j.l.

Verder geeft dit Nr. een afbeelding, met bijschrift, van een sluitzegel, die is vervaardigd ten bate van het Melat-schen-asyl „Bethesda" in de kolonie Suriname.

De Bataks en onderwijs.

In een zijner brieven (zie Rijsche Zending van Augustus) maakt Zend. Metzler te Pearadja de opmerking, dat het zeer jammer is, dat het Batak-volk de verkeerde meening is toegedaan, alsof het door de school alleen kan vooruitkomen, maar daarbij geheel vergeet, dat de ijverige arbeid en de bebouwing van den vruchtbaren grond daarnaast een eerste vereischte is. Alle praten helpt hier niets. De meeste jonge menschen willen niet meer werken en alleen maar den grooten heer uithangen en maken dan schulden op schulden. De Nederlandsche regering heeft aan den drang der opperhoofden toegegeven en te Taroetoeng en te Silindoeng een zoogenaamde Maleische school ingericht, elk voor 200 leerlingen. De jonge menschen kwamen in grooten getale aanzetten voor de opening. Alleen te Taroetoeng meldden zich

meer dan 2000 aan, waarvan er maar 200 konden worden toegelaten.

Oorlogswce.

Het Rijsche Zendinggenootschap te Barmen, dat zooals men weet zijn arbeidsveld ook heeft op Borneo en Sumatra met de eilanden Nias, Enggano en Mentawai, wordt wel zwaar door den oorlog getroffen. Aan een bericht van het hoofdbestuur te Barmen, opgenomen in bovengenoemd zendingstijdschrift, ontleenen we:

„Onze kweekelingen Berthold Schulze en Alfred Odendahl zijn gesneuveld. Nu rusten reeds 12 jonge broeders van ons huis, die eens hoopten op het Zendingstijd te mogen werken, daarbuiten in het vreemde land, en Dr. Schulz is de dertiende. Is het niet spoedig genoeg, wat ons huis voor het vaderland te geven had? Zoo zouden wij vragen. Maar wij willen ons stil buigen onder Gods hand. Gewond werden twee, de kweekelingen Bieker en Duminn. Ook uit de rijen onzer Zending-zonen is weer een gevallen, Martin Maus, de zoon van onzen Chineeschen Zending. Een ander werd, opnieuw naar het front vertrokken, voor de tweede maal zwaar door een hoofdwond getroffen. Twee Zendingen met verlof, de broeders Bielefeld en Dannert Jr., werden tot den militairen dienst opgeroepen en twee heeren van ons kantoor evenzeer; meerdere oproevingen zijn te wachten.

De inkomsten gingen, helaas, weer terug. Tot het einde van Mei bedraagt de ontvangst rond 100.000 Mark minder dan ten vorigen jare; en daar het rekeningjaar op 15 Januari begint, alzoo in 4½ maand. Indien dit zoo verder gaat, zouden wij aan het eind van 1915 een teruggang hebben van 250.000 Mark".

De Ingenieur.

No. 34 van dit orgaan bevat o.m. den tekst eener voordracht van den heer W. H. Tromp over de pikolanwagens der Nederlandsch-Indische Tramweg-Maatschappij (met afbeeldingen).

De dierenwereld van Insulinde.

Van dit interessante geschrift, het eerste boek over onze Oost-Indische dieren, zijn verschenen afl. 26-28. Ze bevatten het vervolg der beschrijving van vogelsoorten en zijn evenals de vorige fraai geïllustreerd.

Ziekenverpleging in Indië.

In Bulletin No. 121 van den Bond van Geneesheeren in Ned.-Indië lezen we het ondervolgende, aan het N. v. d. D. ontleende bericht:

Mevr. N. Stokvis geb. Cohen Stuart, uit Semarang, die zes jaren in Indië als praktiseerend arts werkzaam geweest is, sprak dezer dagen in Den Haag over ziekenverpleging in Indië, en wel voor een klein gehoor, daartoe uitgenoodigd door het hoofdbestuur van het Roode Kruis en hoofdzakelijk bestaande uit Indische specialiteiten en geneeskundigen.

Onder de aanwezigen waren Z. K. H. de Prins der Nederlanden en de Minister van Koloniën. Zij vertelde, hoe zeer zich het groote gemis aan een goed ziekenhuis en een goede verpleging doen gevoelen.

Javaansche patiënten, die naar een polikliniek kunnen komen, worden daar gratis geholpen, maar recht op behandeling aan huis hebben de Javanen niet, en mevr. S. erkent, dat daar geen beginnen aan zijn zou bij een bevolking van 40 miljoen zielen. De zwaar zieken zijn dus verstoken van hulp, tenzij ze zich willen laten opnemen in de Inlandsche hospitalen. De meeste Inlanders sterven echter liever dan zich daar te laten brengen. Spreekster schrijft dit voor een deel toe aan de behandelende artsen, doch vooral aan de elendige toestanden in die inrichtingen.

De verpleging, de ligging, de voeding, alles laat daar te wensen. De inrichtingen zijn somber, de (Inlandsche) verplegers en verpleegsters zijn volkomen onwetend en geheel onberekend voor hun taak; de kleeding is smakeloos en leelijk; er is ongedierte op de zalen, en voor de verschillende standen kan geen onderscheid worden gemaakt. Al deze dingen schrikken de Javanen van beteren stand af en het is het ingewortelde vooroordeel tegen de gouvernements-ziekenhuizen, dat bestreden kan worden door veel geduld en door groote verbeteringen.

Aan het einde van de zeer breedvoerige mededeelingen van mevr. S., waarvan wij slechts dit weinige kunnen ontleenen, nam Prins Hendrik het woord om de spreekster namens het hoofdbestuur van het Roode Kruis dank te zeggen voor haar zeer belangwekkende voordracht. „U hebt — zoo sprak Z. K. H. ongeveer — ons rondgeleid in de ziekenzalen van Ned.-Indië, dat ons om hulp vraagt. Ook Nederland vraagt thans hulp. Arm hoofdbestuur van het Roode Kruis! Aan beide kanten van de jas wordt getrokken. Maar in deze tijden van mobilisatie is men gewoon te helpen. Ik kan u mededeelen, dat Z. Exc. de Minister van Koloniën en ook ik voornemens zijn te trachten, u te hulp te komen".

Mededeelingen.

Van het Informatie-bureau:
(Heulstraat 17, Den Haag).

Bouwkundige opzichters voor den Indischen dienst.

Ter beschikking van den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië kunnen worden gesteld personen, die den leeftijd van 23 jaar hebben bereikt en in het bezit zijn van een door de Maatschappij tot bevordering der bouwkunst uitgegeerd diploma van bouwkundig opzichters, ten einde tijdelijk — voorloopig voor een tijdvak van 5 jaren — met den titel van bouwkundig opzichters ter beschikking van den directeur der burgerlijke openbare werken daar te lande te worden geplaatst.

Zij zullen eventueel later in vasten dienst kunnen worden opgenomen en benoembaar zijn tot architect bij den waterstaat en 'slands burgerlijke openbare werken in Nederlandsch-Indië, nadat zij met gunstigen uitslag het examen voor die betrekking hebben afgelegd, waaraan moet voorafgaan een voldoende examen voor opzichters bij den waterstaat.

De programma's van die examens zijn verkrijgbaar bij de afdeling Personeel van het Ministerie van Koloniën.

De bezoldiging der bouwkundige opzichters zal bedragen f 200 's maands, met 5 driejaarlijksche verhoogingen, elk van f 35 's maands, met dien verstande, dat aan de opzichters, die in het bezit zijn van het diploma van architect, te gelijk met de toekenning van de vierde verhoging, of zooveel tijd daarna als dat diploma zal zijn behaald, eene extra verhoging wordt toegekend van f 25 's maands.

De architecten genieten eene bezoldiging van f 450 's maands, met twee driejaarlijksche verhoogingen, elk van f 75 's maands.

Zij, die voor uitzending naar Nederlandsch-Indië, ter plaatsing op den bovengenoemden voet, in aanmerking wenschen te komen, behooren zich, bij gezegd adres, te wenden tot

CONSERVEN - TIELEMAN & DROS
LEIDEN - HOLLAND.

Blikgroenten
Visch, Vleeschwaren
Soepen, Pickles, Jams

Leveranciers aan het Departement van Koloniën, Oorlog, Marine en aan de voornaamste Stoomvaartlijnen.

van Dale's ZAKWOORDENBOEKJE
DER NEDERL. TAAL 204 BLADZIJDEN 2 KOLOMMEN
IN SOEPELEN LINNEN BAND. PRIJS f 0.45

van Dale's HANDWOORDENBOEK
DER NEDERL. TAAL 996 BLADZIJDEN 2 KOLOMMEN
IN LINNEN BAND. PRIJS f 3.25

Stichtsche Hypotheekbank
Boothstraat 15 Utrecht.

5%

PANDBRIEVEN.

Verkrijgbaar:

te Utrecht ten kantore der BANK
te Amsterdam bij de Heeren H. OYENS & ZONEN
te Rotterdam bij de Heeren
KRAEMER VAN DER KOOY & Co.
te 's-Gravenhage bij de KORTENAERBANK.

HEINEKEN'S
Glazenwasscherij

STOOM JALOUZIEËN- EN ROLLUIKENFABRIEK

Fabriek van Geschilderde
: Gordijnen :

in meer dan 500 dessins
KLENUS Stofzuigmachine

Hof- en Rijsleveranciers

'S-GRAVENHAGE

Kettingstraat No. 6 - Telefoon 2478

RIPPEN

Pianohandel

PIET HEINSTRAT 42
ELANDSTRAAT 17.

Tel. 4683.

Verhuren Stemmen

Telef. H 7857 **J. B. HEIJDEMAN,** Telef. H 7857
CONFISEUR. Valeriusstraat 3. PATISSIER.

Speciaal adres

Zoute Krakelingen.

het Departement van Koloniën (te adresseeren aan Afdeling D (Personeel) van dat Departement) onder overlegging van:

- hun diploma en, zoo mogelijk, getuigschriften;
- eene beschrijving van opleiding en levensloop.

In het adres moet worden vermeld de plaats en de datum van geboorte, of de candidaat gehuwd is en c.q. het aantal en de leeftijd zijner kinderen.

Aan de uitzending is verbonden:

- overtocht voor gouvernementenrekening als passagier der 2de klasse, c.q. ook voor het wettig gezin;
- eene tegemoetkoming in de kosten voor uitrusting, ten bedrage van f 1000 (een duizend gulden);
- eene voorloopige bezoldiging van f 80 (tachtig gulden) 's maands, ingaande met den dag van inschepping naar Nederlandsch-Indië;
- indien de betrokkene gehuwd is, uitkeering van eene extra-tegemoetkoming in de kosten voor uitrusting ten bedrage van f 200 (tweehonderd gulden).

(Nederlandsche Staatscourant van 6 Juli 1915, No. 155).

Aspirant-ingenieur voor het stoomwezen in Ned.-Indië.

Voor den dienst van het stoomwezen in Nederlandsch-Indië wordt gevraagd een jong werktuigkundig ingenieur, bij voorkeur met het Delftsch en anders met een daaraan gelijkwaardig buitenlandsch diploma, ten einde na gedurende ongeveer twee jaren in Europa met het oog op de hem in Indië wachenden werkring de noodige praktische ervaring te hebben opgedaan, derwaarts te worden uitgezonden ter benoeming tot aspirant-ingenieur bij genoemden tak van dienst.

Gedurende den tijd der praktische tewerkstelling zal eene maandelijksche toelage van f 150 worden genoten.

De bezoldiging van een aspirant-ingenieur bij den dienst van het stoomwezen in Nederlandsch-Indië bedraagt f 800 's maands, terwijl bij voldoende geschiktheid en goede plichtsbetrachting na drie jaren diensttijd bevordering volgt tot ingenieur, aan welke betrekking is verbonden eene bezoldiging van f 400 's maands, met zes driejaarlijksche verhoogingen, elk van f 100 's maands, tot een maximum van f 1000 's maands.

De mogelijkheid bestaat, dat deze regeling in dier voege wordt gewijzigd, dat reeds na twee jaren dienst in Indië de ingenieursrang kan worden bereikt.

Aan de uitzending is verbonden:

- overtocht voor gouvernementenrekening als passagier der 1ste klasse, c.q. ook voor het wettig gezin;
- eene tegemoetkoming in de kosten voor uitrusting, ten bedrage van f 1500 (een duizend vijf honderd gulden);
- indien de uit te zenden persoon gehuwd is, uitkeering van het bedrag van ééne maand aanvansbezoldiging, als tegemoetkoming in de door hem verschuldigde huwelijkscontributie aan het Weduwen- en Weezenfonds voor burgerlijke ambtenaren in Nederlandsch-Indië;
- eene voorloopige bezoldiging van f 150 's maands, ingaande met den dag van inschepping naar Nederlandsch-Indië en voortdurende tot dien waarop de activiteitsbezoldiging ingaat.

De activiteitsbezoldiging gaat in Indië in met den eersten der maand volgende op die, waarin de benoeming door den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië zal hebben plaats gehad en de betrekking zal zijn aanvaard.

Zij, die voor plaatsing in aanmerking wenschen te komen, behooren zich te richten tot den Minister van Koloniën bij een gezegeld adres, hetwelk geadresseerd moet worden aan de afdeling Personeel van het Departement van Koloniën, en vergezeld moet zijn van:

- hun diploma;
- een beschrijving van hunne opleiding en levensloop.

In het adres moet worden vermeld waar en wanneer de candidaat geboren is, of hij al dan niet gehuwd is en c.q. het aantal zijner kinderen.

Door een van wege het Departement van Koloniën in te stellen geneeskundig onderzoek zal moeten blijken, dat de uit te zenden persoon lichamenlijk geschikt is voor den Indischen dienst.

(Nederlandsche Staatscourant van 6 Juli 1915, No. 155).

Ingenieur-deskundige op het gebied van groote IJzerconstructies voor de Staatsspoorwegen in Ned.-Indië.

Bij den dienst der Staatsspoorwegen in Nederlandsch-Indië kan, ten behoeve van het constructiebureau van dien diensttak te Weltevreden, een ingenieur met Delftsch diploma geplaatst worden, die op het gebied van groote ijzerconstructies theoretische en praktische ervaring moet hebben opgedaan.

De bezoldiging van ingenieurs bij genoemden tak van dienst bedraagt f 400 's maands, welke door vier driejaarlijksche verhoogingen van f 75 's maands en drie driejaarlijksche verhoogingen van f 100 's maands tot f 1000 's maands kan stijgen.

De aanvansbezoldiging van den thans uit te zenden ingenieur zal geregeld worden naar bekwaamheid.

Zij, die voor plaatsing in aanmerking wenschen te komen, behooren vóór ultimo Augustus a.s. hun gezegeld verzoekschrift, dat aan het Ministerie van Koloniën moet worden gericht, in te zenden aan afdeling D (Personeel) van dat Departement, onder overlegging van:

- hun diploma en, zoo mogelijk, getuigschriften;
- eene beschrijving van opleiding en levensloop.

In het adres moet worden vermeld de datum en de plaats der geboorte, of de candidaat gehuwd is en c. q. het aantal zijner kinderen.

Door een van wege het Departement van Koloniën in te stellen geneeskundig onderzoek zal moeten blijken van lichamenlijke geschiktheid voor den Indischen dienst.

Aan de uitzending is verbonden:

- overtocht voor gouvernementenrekening als passagier der 1ste klasse, c.q. ook voor het wettig gezin;
- eene tegemoetkoming in de kosten voor uitrusting, ten bedrage van ten hoogste f 2500 (twee duizend vijfhonderd gulden), afhankelijk van de aanstaande bezoldiging;
- voor gehuwden uitkeering van eene maand activiteitsbezoldiging, als tegemoetkoming in de verplichte huwelijkscontributie ten behoeve van het Weduwen- en Weezenfonds van burgerlijke ambtenaren in Nederlandsch-Indië;
- eene voorloopige bezoldiging, ingaande met den dag van inschepping naar Indië van ten hoogste f 350 (driehonderd vijftig gulden) 's maands, afhankelijk van de aanstaande bezoldiging.

(Nederlandsche Staatscourant van 8 en 9 Augustus 1915, No. 166).

Opzichters voor de Staatsspoorwegen in Ned.-Indië.

Bij de Staatsspoorwegen in Nederlandsch-Indië kunnen in tijdelijken of in vasten dienst, naar keuze van belanghebbenden, opzichters worden geplaatst.

De candidaten moeten in het bezit zijn van het diploma van 's Rijks waterstaat of een daarmede gelijkwaardig diploma en ten minste gedurende 6 jaren praktische ervaring

hebben opgedaan als toezichthouder bij waterstaats- of bouwwerken of bij den dienst van weg en werken of wegwegmaatschappij.

Zij moeten zich verbinden voor 5 jaren en ontvangen eene aanvansbezoldiging van f 200 (tweehonderd gulden) 's maands bij eene praktische ervaring van 6 jaren als bovenbedoeld, terwijl voor elke 3 jaren langer practijk die bezoldiging met f 35 (vijf en dertig gulden) 's maands wordt verhoogd.

Aan de betrekking zijn verder verbonden, bij voldoende geschiktheid en goede plichtsbetrachting, traktementsverhoogingen van f 35 (vijf en dertig gulden) 's maands, telkens na 3 jaren dienst, totdat de maximum-bezoldiging van f 375 (driehonderd vijf en zeventig gulden) 's maands is bereikt. Bovendien is aan de betrekking verbonden bij de exploitatie en bij den aanleg recht op vrije woning, of, bij gebreke van dien, huishuurindemniteit en bovendien bij den aanleg eene toelage van f 35 (vijf en dertig gulden) 's maands, bij de opname eene indemniteit van f 45 (vijf en veertig gulden) 's maands, benevens een daggeld van f 5 of f 3, al naarmate al dan niet als brigadechef wordt dienst gedaan.

Aan de uitzending is verbonden:

- vrije overtocht, c.q. ook voor het wettig gezin, naar Indië en terug als gouvernementenpassagier der 2de klasse;
- eene tegemoetkoming voor uitrusting ten bedrage van f 1000 (een duizend gulden);
- eene voorloopige bezoldiging van f 100 (eenhonderd gulden) 's maands, ingaande met den dag van inschepping naar Nederlandsch-Indië;
- indien de uit te zenden persoon gehuwd is, uitkeering van het bedrag van ééne maand activiteitsbezoldiging, welke voor hen, die in vasten dienst worden uitgezonden, strekt tot tegemoetkoming in de door hen verschuldigde huwelijkscontributie aan het Weduwen- en Weezenfonds voor burgerlijke ambtenaren in Nederlandsch-Indië, voor de in tijdelijken dienst uitgezonden tot verhooging van de tegemoetkoming voor uitrusting.

Voor hen, die in tijdelijken dienst zijn uitgezonden, gelden de volgende regels:

Ingeval wegens ziekte terugkeer naar Europa binnen de 5 jaren noodzakelijk is en overgang in vasten dienst niet heeft plaats gehad, wordt ontslag verleend, doch bestaat gedurende één jaar na den datum van ingang van dat ontslag aanspraak op vrijen overtocht naar Europa met gezin, op den voet van de daarvoor geldende bepalingen en op uitbetaling van 3 maanden bezoldiging.

Na afloop van het verband van 5 jaren wordt eene gratificatie ten bedrage van 3 maanden bezoldiging uitgekeerd, tenzij overgang in vasten dienst heeft plaats gehad. Heeft zulks niet plaats gehad, dan bestaat recht op vrijen overtocht naar Europa met gezin, overeenkomstig de bovenbedoelde bepalingen, mits binnen het jaar na afloop van het verband.

Bij gebleken geschiktheid, ter beoordeeling van den hoofdinspecteur, chef van den dienst der Staatsspoorwegen op Java, zal gelegenheid worden gegeven om, voor zoover de formatie zulks toelaat, over te gaan in vasten dienst.

Zij, die voor uitzending naar Nederlandsch-Indië ter plaatsing op den vorengenoemden voet in aanmerking wenschen te komen, behooren zich, bij gezegeld adres, dat aan het Departement van Koloniën moet worden gericht, te wenden tot afdeling D. (Personeel) van dat Departement, onder mededeeling of uitzending voor tijdelijken dan wel voor vasten dienst verlangd wordt en met overlegging van:

- hun diploma en hunne bewijzen van praktische werkzaamheid;
- eene beschrijving van opleiding en levensloop.

In het adres moet worden vermeld de plaats en de datum van geboorte van den candidaat, of hij gehuwd is en c.q. het aantal en den leeftijd zijner kinderen.

(Nederlandsche Staatscourant van 15 en 16 Augustus 1915, No. 190).

Naamlijst van nieuw toetredende leden.

	Contributie
W. van Deth, Referendaris Dep. v. B. B., Kampen	f 5.—
M. Hamerster, Controleur B. B., 's-Hage,	" 2.50
Mr. Dr. H. J. Romeijn, 's-Hage,	" 2.50
J. de Groot, O.-I. Hoofdamtenaar, 's-Hage,	" 6.—
A. Meijboom, Architect B. O. W., Apeldoorn,	" 3.—
K. A. Piek, Rotterdam,	" 2.50
Dr. W. Th. de Vogel, Hoofdinspect. Burg. Geneesk. dienst N.-I., Haarlem,	" 2.50
M. Gatsonides, 's-Hage,	" 10.—
J. H. Bax, onderwijzer N.-I., Rotterdam,	" 2.50
G. H. Ferguson, Commies P. en T. N.-I., 's-Hage,	" 3.—
P. H. Loven, onderwijzer N.-I., Leiden,	" 2.50
L. Sepp, le Stuurm. Gouv. Mar. N.-I., Amsterdam,	" 2.50
G. L. van Zuijlen, Controleur B. B., Amsterdam,	" 2.50
H. G. Straatman, Arnhem,	" 2.50
T. F. Viersen, Gep. onderwijzer N.-I., 's-Hage,	" 2.50
G. B. C. Feekes, le Luit. Inf. N.-I. L., Deventer,	" 2.50
A. H. Haak, onderwijzer N.-I., Hilversum,	" 2.50
W. A. Zegers Rijser, Landbouwleeraar N.-I., 's-Hage,	" 10.—
L. G. Eggink, onderwijzer N.-I., Oosterbeek,	" 3.—
B. J. Pas, 's-Hage,	" 2.50
W. N. J. M. Allard, Referendaris Dep. v. B. B., Bergen,	" 4.—
J. Th. Westendorp, onderwijzer N.-I., Utrecht,	" 2.50
A. F. Beernaert, 's-Hage,	" 2.50
R. W. Lieve, Apeldoorn,	" 2.50
J. J. Wolff, Consul te Djeddah, 's-Hage,	" 3.—
W. A. Vreede, Haarlem,	" 2.50
A. de Vries, Haarlem,	" 2.50
G. F. Duurvoort, Bouwkundige, Blinjoë, Banka,	" 3.—
H. J. L. Beek, Houtvester, Wageningen,	" 2.50
G. J. van der Heide, le Stuurm. Gouv. Mar. N.-I., Nijmegen,	" 2.50
B. L. J. Maal, onderwijzer N.-I., 's-Hage,	" 2.50
C. F. IJspeet, Adj. Insp. Inl. Onderwijs, 's-Hage,	" 2.50
H. Boomer, onderwijzer N.-I., Breda,	" 3.—
H. A. W. C. de Haze Winkelman, Adj. Refer. B. B., 's-Hage,	" 5.—
M. van Loon, Refer. Alg. Secretarie N.-I., Hierden,	" 2.50
A. W. E. Weijerman, 's-Hage,	" 5.—
J. B. Hartelust, Controleur B. B., 's-Hage,	" 2.50
J. A. E. Platt, Adj. Commies Geneesk. Inspectie, Paramaribo,	" 2.50
A. A. A. Sollewijn Gelpke, Inspect. le kl. P. en T., 's-Hage,	" 3.—
J. L. R. Stöcker, onder-luit. Genie N.-I. L., Abcoude,	" 5.—
H. J. Nolthenius, Haarlem,	" 2.50
H. G. Leuring, 's-Hage,	" 2.50

LEDEN of ABONNÉ's, die het Weekblad niet tijdig ontvangen, en hun, die VERHUIZEN, wordt verzocht hiervan bericht te zenden en het nummer van de adresstrook op te geven aan den Administrateur, Heulstraat 17, Den Haag, Tel. 4519.

G. J. R. VAN DER GAAG & ZOON
GROENMARKT 27
TELEPHOON No. 2512

□ □ DROGERIEN :: :: CHEMICALIËN □ □
□ DEPOT DER MEEST BEKENDE BINNEN- □
□ EN BUITENLANDSCHE SPÉCIALITÉS □ □

C. HOYNG,
Spuistraat 20-22 Den Haag.
AMSTERDAM - UTRECHT.

Onze Geïllustreerde Catalogus is een uitstekende handleiding om zich op huishoudelijk gebied in te richten.

TAFELSERVIEZEN, GLASWERK, LEPELS
VORKEN, MESSEN, GASLINELAMPEN.

Prijscourant gratis.

VAN SEVENTER & PALUDANUS
KLEERMAKERIJ
Heerengracht 38 - Telefoon 4214

Draagt onze reclame
COLBERT-COSTUUM
naar maat van f 35.—

Diverse dessins prima Engelsche Stoffen - Solide bewerking.

HEEREN- EN DAMESKLEEDERMAKERIJ EN
REPARATIE-INRICHTING
„DE NIJVERHEID“
Eigen grootte Chemische Wasscherij.
Huidenstraat 32 - Amsterdam - Tel. 6130

Billijkste, speciale Inrichting voor het Chemisch reinigen, repareren Modelpersen, keeren en veranderen van alle Heeren- en Dameskleding en alle voorkomende goederen.....

Vraagt onze prijsopgaaf, vastgesteld maandelijks tarief voor onderhoud Uwer Kleding en Garderobe, Reparatiën, Chemisch reinigen en Modelpersen

1ste Rotterdamse
Maatschappij van verzekering op het leven
Oudehavenkade Nr. 1. Plan C, Rotterdam.

Directie: P. R. MEES, J. BRUNSTING.

Levensverzekering
in elken vorm.

Hoofdvertegenwoordigster voor Ned. Oost-Indië
Firma COSTER VAN VOORHOUT & Co.
te Soerabaia.

THE BERLITZSCHOOL OF LANGUAGES

WELBEKEND - BU-ALLEN DIE MET-VERLOF IN NEDERLAND VERTOEVEN

DEGELUK-ONDERWIS-EN

DUITSCH, ENGELSCH, FRANSCH, SPAANSCH, ITALIAANSCH

LET OP HET JUISTE ADRES DER ORIGINEELE BERLITZSCHOOL
OVER DE WAALSCHIE KERK

58° NOORDEINDE NIET-BOVEN-KRUL TEL. 2234

**Tandborstels, Badmutsen, Sponsen
Bandages en Gordels.**

WED. G. STREITWOLF,
Telefoon 2413.
105, Noordeinde 105.

Algemeene Boekhandel
en
Advertentie-Bureau
van
FIRMA L. J. C. BOUCHER,
Noordeinde 64c. - Den Haag.
Levering van alle binnen- en buitenlandse Boeken
en Tijdschriften.

VERKOOPHUIS „HAGA”
STILLE VEERKADE 6-8. TELEFOON 8010

Levering op gemakkelijke betaling-
conditiën van Dames-, Heeren- en
Kinderkleding. — Meubilering.

LUXE BROODFABRIEK
PAUL C. KAISER
HOFLEVERANCIER

PROBEERT eens ons
Tarwe en Allinsons Tarwe-
brood. Het wordt bereid van de beste Zeeuwsche Tarwe.

Vereeniging OOST en WEST.
Afdeeling 'S-GRAVENHAGE.

Aan het Bureau **Laan van Meerdervoort 187**, zijn van **10-12** en van **2-4** uur inlichtingen te be-
komen omtrent de volgende personen die werk zoeken voor:

- Muziek- en Zanglessen.
- Teeken- en Schilderlessen.
- Lessen in moderne talen.
- Fransche-, Duitse- en Italiaansche Conversatielessen.
- Opleiding admissie examen H. B. S. en Gymnasium.
- Handwerklessen.
- Paedagogische adviezen

- Schrijf-, Kopieer- en Vertaalwerk.
- Lessen in Machineschrijven en Stenografie.
- Ademgymnastiek en hygiënisch spreken.
- Lessen aan spraakgebrekkigen.
- Dame als Hoofd — of hulp in de huishouding.
- Dame als Lectrice of Dame van gezelschap.
- Kinderjuffrouw in Indië.

Deze inlichtingen zijn ook te verkrijgen op schriftelijke aanvraag bij den Secretaris der Commissie voor
hulp aan werkzoekenden, den heer **J. A. SOETENS, Ieplaan 11.**

Aan bovengenoemd adres zijn ook inlichtingen te bekomen omtrent Families die zich belasten met de
opvoeding van kinderen, omtrent hotels, pensions, inrichting, medische hulp, onderwijs enz.

Indische Dienstboden kunnen zich aangeven in **Laan van Meerdervoort 187** voor eene ver-
andering van dienst, of een dienst bij een naar Indië terugkerende familie; hetzij schriftelijk of mondeling;
voor eene voorloopige opname tot het tijdstip van weder in dienst treden bestaat geen gelegenheid.

**OPGAVE van Leden der Vereeniging „Oost en West”, die zich beschikbaar stellen voor
het geven van privaattlessen in Indische talen.**

A. H. J. G. WALBEEHM, van Lumeyst. 100,	's-Gravenhage,	{	Javaansch,
Maleisch.
Mr. E. RIJKE, Witte Singel 46,	Leiden	{	Javaansch,
Maleisch,
Madoereesch.
C. LEKKERKERKER, Insp. Inl. Onderw.
Witte Singel 92.	„	{	Maleisch,
Javaansch,
Madoereesch,
Land- en Volkenkunde
van Ned.-Indië.
S. TAGOR, Inl. Veearts, Adriaanstraat 47bis,	Utrecht,	{	Maleisch.
Soendaneesch.
Battaksch.

LEDEN, die in deze opgave opgenomen wenschen te worden, kunnen zich opgeven aan den Secretaris der
Vereeniging, Heulstraat 17, 's-Gravenhage.

** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17, Den Haag
zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

a. **Een Boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn.**
door J. H. en H. B.
Prijs: 1 exemplaar **f 0.10.** 50 ex. **f 2.80.**

voor Departementen en Leden der „Maatschappij tot Nut van het Algemeen” **f 2.20** per 50 ex., plus 25 cent
voor frankeerkosten.

b. **Onze Oost II. Iets over den Inlander en zijn Zieleleven.**
door T. J. BEZEMER.
Prijs: 1 exemplaar **5 cent.** 50 ex. **f 2.—;**

voor Departementen en Leden der „Maatschappij tot Nut van het Algemeen” **f 1.55** per 50 ex., plus 25 cent
voor frankeerkosten.

** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17, de Firma
MARTINUS NIJHOFF, Lange Voorhout 9, Den Haag, en andere Boekhandelaren zijn verkrijgbaar:

- a. **Onze West:**
- De Kolonie Suriname,** door REMAN IRÛS;
 - II. De Kolonie Curaçao,** door M. VICTOR ZWIJSEN, Oud-Rector van het Colegio „Santo Tomás”, te Curaçao.
Prijs per exemplaar **f 0.25** en f 0.03 frankeerkosten
- b. Staats- en partic. betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen; Werkkring en Vooruitzichten.
- No. I. **De Bestuursambtenaren in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: **f 0.25** per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
 - No. II. **De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie.**
Prijs: **f 0.20** per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
 - No. III. **De Rechterlijke Ambtenaar in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: **f 0.15** per exemplaar en f 0.01 frankeerkosten.
 - No. IV. **De Ingenieur in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: **f 0.40** per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.
 - No. V. **De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: **f 0.20** per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
 - No. VI. **De Ambtenaar bij het Onderwijs in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: **f 0.25** per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.
 - No. VII. **De Vooruitzichten van den Nederlandschen arts in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: **f 0.25** per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.
 - No. VIII. **De Ambtenaar bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen in N.-Indië.**
Prijs: **f 0.20** per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
 - No. IX. **De Ambtenaar bij de Gouvernements-Marine in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: **f 0.20** per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

Sigaren Ex- en Import-Maatschappij
voorh. **L. LANGE.**

Leverancier van Z.K.H. PRINS HENDRIK DER NEDERLANDEN,
HERTOG VAN MECKLENBURG, ENZ.

Lange Voorhout 86. 's-Gravenhage.

Speciale verpakking voor de Tropen.
HOOGFIJNE LICHTRE BREMER SIGAREN
..... GEIMPORTEERDE HAVANA SIGAREN

„TRANSVALIA”
PRINS HENDRIKSTRAAT 74
DEN HAAG.

Nog rijke voorraad
**WOLLEN Ondergoederen en
WITTE Ondergoederen.**
Ook nog in Echt Jaeger.

**Vleugels, Piano's
Kunstspel-Piano's, Orgels**

Verhuur PIANO's van f 5.- p. mnd of f 50.- p. j. af.
VLEUGELS „ 18.- „ „ „ 180.- „ „

REPARATIE - STEMMEN - RUIL.

Afdeeling Gebruikte Instrumenten.
Speciale Inrichting
voor het gereedmaken voor de TROPEN.

GOOSEN & SWAGERMAN
DEN HAAG - BOEKHORSTSTRAAT 149

Vleeschhouwerij en Spekslagerij
GEBR. DE RIDDER,
Valeriusstraat hoek Dunklerstraat. - Den Haag.
Tel. Interc. 2648.
Specialiteit in fijne soorten Worst- en Vleeschwaren.
EIGEN SANITAIRE KOELINRICHTING.

Kledingmagazijnen P. VAN DEN BRUL

AMSTERDAM
Nieuwendijk 184.

DEN HAAG
Veenestraat 15.

HOORN
Grote Noord 9.

LEEUWARDEN
Nieuwe Stad 94.

GRONINGEN
Heerenstraat 24
en 59.

ONZE GEMAAKTE
**HEEREN-, JONGEHEEREN-
en KINDERKLEEDING**

is BEKEND SOLIDE en munt
uit door Eleganten Pasvorm
en KEURIGE AFWERKING

Kleedermakerij van den eersten rang

Huishoudelijke-
en Keuken-Artikelen.
Kolen- en Gasfornuizen.

FRANS VAN WIJK & ZONEN
24 VLAMINGSTRAAT - DEN HAAG
TELEPHOON 773.

Baden en Geysers.
Gas- en Elec. Ornamenten
Haarden en Kachels.

G. ZUURING, Fred. Hendriklaan 121
: Telefoon Schev. 951 :
AMEUBLEMENTEN IN ALLE STIJLEN EN PRIJZEN
— KLEEDJES, KUSSENS, THEEMUTSEN —
POTTERIE UIT VERSCHILLENDE FABRIEKEN
— — — KLEINE MEUBELN — — —
Behangerij - Stoffeerdery - Beddenmakerij - Reparatiën.

RUYS' Handelsvereniging
Amsterdam - Rotterdam - Den Haag - Groningen
„Multiplex Hammond Schrijfmachine”
Moderne Kantoormachines - Stalen Meubelen
Prinsestraat 27 ===== Telefoon 2804

M. F. BETZ
Horlogemaker Goudsmid Opticien
Westminster-Carillons — Horloges Union-Zenith —
Kettingen — Colliers — Ringen — Brillen — Pincenez
Reparatie-inrichting — Opmaken van pendule-stellen
— Vergulden — Verzilveren — Opwinden van
pendules. — — — — — Zeer concurrerend.
Prins Hendrikstraat 30a Telefoon 3357

Confiserie en Chocolaterie Royales
J. A. KRUL.
Grand Salon de Rafraichissements **NOORDEINDE 44,**
Steeds verkrijgbaar onze van ouds bekende
Indische SPEKKOEK à f 1.20.

A. SCHRÖDER & Co.
Groenmarkt.
Uitgebreide keuze
BADARTIKELEN
voor Dames, Heeren en
Kinderen.

P. G. JANSSEN'S
Luxe Verhuur Auto's.
Eenig adres:
KONINGINNEGRACHT 1d,
over Hoofdingang Dierentuin.
Men lette op Telefoon No.
H 851, H 852
en **H 872.**
Auto's voor Trouwgelegenheid
en
Maand-Auto's.

Firma J. SCHEENHOUWER & Zn
Gevestigd 1844.
Complete Meubilering.
Prinsegracht 26 - 's-Gravenhage - Telefoon 5164.

RECLAME waarschuwt U te probeeren de Handwerk-Sigaretten der HIGH KICKER Co. (H. K. Co). Uw smaak en reuk zullen U overtuigen, dat deze Sigaretten beter zijn, dan buitenlandse fabrikaten.
Geen moeite of opoffering voor U, om 't Nederlandsch Fabrikaat te gebruiken.
Bouquet Elegant per 100 f 3.—
Czaisky Rus „ 100 - 1.25
Teddy „ 100 - 1.50
Franco verzending onder rembours door
Plein 11^a - J. J. VERBRUGGE - Den Haag

Brengt een bezoek aan **BOEATAN**
: Magazijnen van **INDISCHE KUNSTNIJVERHEID** :

VESTIGT U IN ARNHEM OF OMSTREKEN
VELP — STEEC ELLECOM — DIEREN — OOSTERBEEK — HEELSUM — RENKUM.
Inlichtingen gratis Bureau V. V. V. Stationsplein 15, ARNHEM en bij de Secretarissen der verschillende V. V.'s.

's-Gravenhaagsche Manege,
Kazernestraat 46-48. - Telefoon 3065.
Oudst Etablissement.
1ste Klasse Rijonderwijs.
R. J. J. HIEMSTRA, Directeur.

DORDTSCHER BANK
'S-GRAVENHAGE - KNEUTERDIJK 12-14
behandelt alle Bankzaken.

P. B. VAN MOORSEL & Co
Kerkplein 11-12, naast het Hoofdpostkantoor.
Torenstraat 5-6 - Telefoon 2898 - Den Haag
Goedkoopst adres voor het geheel
of ged. installeren van woningen.